

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 154/2017-24

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 16. mája 2017 v senáte zloženom z predsedu Sergeja Kohuta a zo sudcov Jany Baricovej a Rudolfa Tkáčika v konaní o sťažnosti [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátkou JUDr. Tatianou Polkovou, Na Priekope 174/13, Žilina, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 51/2010 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDAKOVANÉ] na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 51/2010 porušené boli.

2. Okresnému súdu Bratislava I p r i k a z u j e , aby v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 51/2010 k o n a l bez zbytočných prietahov.

3. [REDACTED] priznáva finančné zadosťučinenie v sume 700 € (slovom sedemsto eur), ktoré je Okresný súd Bratislava I povinný vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Okresný súd Bratislava I je povinný uhradiť [REDACTED] trovy konania v sume 312,34 eur (slovom tristodvanásť eur a tridsaťštyri centov) na účet jeho právnej zástupkyne JUDr. Tatiany Polkovej, Na Priekope 174/13, Žilina, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením sp. zn. III. ÚS 154/2017 z 28. februára 2017 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 51/2010 (ďalej aj „namietané konanie“).

2. Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplynulo, že sťažovateľ podal okresnému súdu 24. mája 2010 žalobu, ktorou si uplatňuje nároky podľa zákona č. 365/2004 Z. z. o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých zákonov (antidiskriminačný zákon) v znení neskorších predpisov. Veci bola pridelená sp. zn. 18 C 51/2010 a ku dňu podania sťažnosti ústavnému

súdu nebol vo veci nariadený jediný termín pojednávania. Sťažovateľ poukazoval najmä na skutočnosť, že predmet konania pred okresným súdom nevykazuje takú skutkovú alebo právnu zložitosť, ktorá by odôvodňovala trvanie konania po dobu takmer 7 rokov. Sťažovateľ tiež vyslovil názor, podľa ktorého jeho správanie v procesnom postavení účastníka konania nijak neprispelo k celkovej doterajšej dĺžke konania. V tejto súvislosti uviedol, že sa v priebehu konania (4. novembra 2013) obrátil na predsedníčku okresného súdu so sťažnosťou na zbytočné prietahy, ktorá ju vyhodnotila ako dôvodnú. Zároveň uviedla, že súdny spis „*nie je k dispozícii*“, a preto dala spisovej kancelárii pokyn na urýchlené vykonanie úkonov súvisiacich s rekonštrukciou spisu. Následne sťažovateľ využil i ústavnú sťažnosť (19. mája 2014), o ktorej ústavný súd rozhodol uznesením č. k. II. ÚS 708/2014-12 z 21. októbra 2014 (ďalej aj „prvá ústavná sťažnosť“) tak, že ju odmietol ako zjavne neopodstatnenú, keďže podanie sťažnosti na prietahy v konaní výrazne prispelo k odstráneniu nežiaduceho stavu zapríčineného dovtedajším postupom okresného súdu. Po rozhodnutí ústavného súdu o prvej ústavnej sťažnosti je však podľa názoru sťažovateľa okresný súd naďalej v jeho veci nečinný, pretože dosiaľ nenariadil termín pojednávania. Postup okresného súdu v namietanom konaní tak podľa názoru sťažovateľa porušuje jeho v záhlaví označené práva.

3. Na tomto základe sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd podľa čl. 127 ústavy vyslovil, že postupom okresného súdu v namietanom konaní bolo porušené jeho základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Zároveň sťažovateľ požaduje, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu konať bez zbytočných prietahov, priznal mu primerané finančné zadost'učinenie v sume 3 000 € a náhradu trov právneho zastúpenia.

4. Okresný súd sa na základe výzvy ústavného súdu vyjadril k sťažnosti podaním sp. zn. Spr. 3200/2017 z 30. marca 2017, ktorý bol spolu s vyžiadaným spisom doručený ústavnému súdu 10. apríla 2017. Predsedníčka okresného súdu v ňom vyjadrila súhlas s upustením od ústneho pojednávania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde a predložila chronológiu dosiaľ vykonaných úkonov okresného súdu:

„Dňa 24.05.2010 bola súdu doručená žaloba žalobcu zo dňa 20.05.2010.

Dňa 29.07.2011 súd vyzval žalobcu na zaplatenie súdneho poplatku za žalobu.

Dňa 22.04.2013 doručil žalobca súdu súhlas so zmenou petitu a predložil súdu plnú moc udelenú advokátovi.

Dňa 11.11.2013 bol daný pokyn na vykonanie rekonštrukcie spisu.

Dňa 19.11.2013 súd vyzval žalobcu o súčinnosť pri vykonávaní rekonštrukcie spisu.

Dňa 06.12.2013 bolo súdu doručené podanie žalobcu, ktorým odkázal súd na svoju právnu zástupkyňu v súvislosti s rekonštrukciou spisu.

Dňa 20.01.2014 bol vo veci spísaný úradný záznam o vylúčení sudcov v diskriminačných žalobách, ktorý sami podali diskriminačnú sudcovskú žalobu.

Dňa 22.01.2014 súd uznesením č. k. 18C/51/2010-18 nariadil rekonštrukciu spisu.

Dňa 23.01.2014 bol daný pokyn na doloženie rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky o vylúčení sudcov v diskriminačných žalobách.

Dňa 14.03.2014 zákonná sudkyňa predložila spis predsedníčke súdu s tým, že súhlasí, aby bola vec pridelená na rozhodnutie inému sudcovi, ktorý antidiskriminačnú žalobu nepodal.

Dňa 30.05.2014 bola súdu doručená žiadosť Ústavného súdu Slovenskej republiky na zapožičanie spisu sp. zn. 18C/51/2010.

Dňa 24.07.2014 boli vo veci spísané úradné záznamy súvisiace s prerozdeleným spisov.

Dňa 28.10.2014 bol spis vrátený z Ústavného súdu Slovenskej republiky.

Dňa 27.11.2014 súd uznesením č. k.:18C(25 C)/51 /2010-34 vyzval žalovaného na vyjadrenie sa k predmetnej žalobe a toho istého dňa súd uznesením č. k.: 18C (25C) 51/2010-36 pripustil zmenu žalobného petitu.

Dňa 23.12.2014 bolo súdu doručené vyjadrenie žalovaného k žalobe.

Dňa 21.01.2015 bol daný pokyn na vyzvanie žalobcu na zaplatenie súdneho doplatku za podanú žalobu a taktiež na doručenie vyjadrenia žalovaného k žalobe žalobcovi.

Dňa 02.02.2015 súd výzvou vyzval žalobcu na zaplatenie súdneho doplatku.

Dňa 20.02.2015 bolo súdu doručené podanie žalobcu k výzve na zaplatenie súdneho doplatku so žiadosťou o vrátenie preplatku súdneho poplatku.

Dňa 17.03.2015 bol spis pridelený zákonnej sudkyňi [REDACTED].

Dňa 31.03.2015 zákonná sudkyňa predložila spis predsedníčke súdu s tým, že navrhuje vec prideliť inému sudcovi, ktorý diskriminačnú žalobu nepodal.

Dňa 01.04.2015 bol spis pridelený zákonnej sudkyňi [REDACTED].

Dňa 22.05.2015 súd uznesením č. k.: 18C/51/2010-70 zamietol návrh žalobcu na vrátenie preplatku súdneho poplatku.

Dňa 15.05.2015 bolo súdu doručené odvolanie žalobcu proti uzneseniu č. k.: 18C/51/2010-70 zo dňa 22.05.2015.

Dňa 27.08.2015 súd doručil odvolanie žalobcu na vedomie žalovanému a toho istého dňa bola vo veci vypracovaná predkladacia správa na predloženie spisu Krajskému súdu v Bratislave za účelom rozhodnutia o podanom opravnom prostriedku.

Dňa 01.10.2015 bol spis predložený Krajskému súdu v Bratislave.

Dňa 14.10.2015 Krajský súd v Bratislave uznesením č. k.: 14C/493/2015-76 rozhodol tak, že uznesenie Okresného súdu Bratislava I zo dňa 22.05.2015 potvrdil.

Dňa 19.11.2015 bolo uznesenie Krajského súdu v Bratislave doručené tunajšiemu súdu.

Dňa 04.12.2015 súd doručoval uznesenie Krajského súdu v Bratislave stranám sporu.

Dňa 23.03.2015 bol daný pokyn na vyzvanie žalobcu na zaplatenie súdneho poplatku.

Dňa 13.05.2016 bol do spisu založený záznam o zložení súdneho poplatku žalobcom.

Dňa 20.07.2016 súd uznesením č. k.: 18C/51/2010-85 vyzval žalobcu na odstránenie väd petitu.

Dňa 02.11.2016 súd uznesením č. k.: 18C/51/2010-87 rozhodol tak, že podanie žalobcu v časti, v ktorej sa domáhal uloženia povinnosti žalovanému upustiť od odmeňovania žalobcu v rozpore so zásadou rovnakého zaobchádzania odmietol.

Dňa 19.01.2017 bola na uznesením č. k.: 18C/51/2010-87 zo dňa 02.11.2016 vyznačená právoplatnosť.“

5. K samotnej ústavnej sťažnosti predsedníčka okresného súdu uviedla: „... mám za to, že v predmetnom konaní sp. zn. 18C/51/2010, ide o právne zložitejšiu vec, vzhľadom na to, že judikatúra všeobecných súdov vo veciach antidiskriminačných žalôb ešte nie je

ustálená (napr. III. ÚS 288/2014). Tiež mám za to, že k celkovému predĺženiu konania prispela skutočnosť, že spis bol trikrát pridelený inému zákonnému sudcovi a to s poukazom na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 16/2011 zo dňa 11.09.2013, podľa ktorého vo veciach diskriminačných žalôb sudcov by mali rozhodovať sudcovia, ktorí nepodali totožné alebo obdobné žaloby. Taktiež sťažovateľ sa v namietanom konaní nesprával vždy aktívne, keď počas nečinnosti súdu (v období od 24.05.2010 do 29.0.2011) neprejavil nespokojnosť a nestážoval sa na túto nečinnosť u predsedu Okresného súdu. Zároveň mám za to, že súčasná zákonná sudkyňa [REDAKOVANÉ] vo veci priebežne koná a to bez zbytočných prietahov, čo vyplýva aj z prehľadu úkonov v spise sp. zn. 18C/51/2010... žiadam, aby súd zvážil dôvodnosť a primeranosť finančného zadosťučinenia a nepriznal sťažovateľovi finančné zadosťučinenie v celej uplatnenej výške s poukazom na to, že tohto času súd priebežne koná.“

6. K vyjadreniu predsedníčky okresného súdu zaujala na základe výzvy ústavného súdu stanovisko aj právna zástupkyňa sťažovateľa. Táto vo svojom podaní doručenom ústavnému súdu 27. apríla 2017 okrem iného uviedla: „... sťažovateľ nemá žiadnu povinnosť upozorňovať, vyzývať konajúci súd, aby si plnil svoje povinnosti, prejavovať svoju nespokojnosť podávaním svojich sťažností na prietahy v konaní. Konaním bez prietahov je základnou povinnosťou každého sudcu upravenou v § 2 ods. 2, § 30 ods. 4 zákona č. 385/2000 Z. z. v znení neskorších povinností a táto povinnosť vyplýva aj z procesných predpisov, a to z § 100 ods. 1 zákona č. 99/63 Zb. v znení neskorších predpisov, a v súčasnosti z článku 17 zákona č. 160/2015 Z. z.. Nemožno opomenúť, že podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva sťažnosť na prietahy v konaní účastníka konania adresovaná predsedovi príslušného súdu je neúčinný prostriedok nápravy. Je nepochybným faktom, že ani k dnešnému dňu Okresný súd Bratislava I nenariadil jediný termín pojednávania v sťažovateľovej veci a jediným relevantným úkonom smerujúcim k rozhodnutiu súdu je výzva na zaplatenie súdneho poplatku, ktorý sťažovateľ bezodkladne zaplatil. Celé konanie sa vyznačuje dlhodobými zbytočnými prietahmi spôsobenými nečinnosťou okresného súdu, ale i nesprávnou činnosťou, keď dokonca došlo k strate spisu.“ Právna zástupkyňa sťažovateľa tiež vyjadrila súhlas, aby ústavný súd vo veci rozhodol bez nariadenia pojednávania.

7. Z obsahu súdneho spisu okresného súdu sp. zn. 18 C 51/2010 ústavný súd zistil rovnaké skutočnosti, čo sa týka predloženej chronológie, aké uviedol okresný súd, preto ich považoval za preukázané. Zároveň ústavný súd zistil, že v čase jeho rozhodovania nebolo napadnuté konanie právoplatne skončené.

8. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ústavnou sťažnosťou, stanoviskami účastníkov konania, ako aj s obsahom spisu dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

9. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

10. Sťažovateľ sa sťažnosťou domáhal vyslovenia porušenia svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov, a súčasne sa domáhal aj vyslovenia porušenia svojho práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorého každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

11. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno

vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010).

12. Pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie označených práv vychádza ústavný súd zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04). Uvedené platí aj vo vzťahu k osobe, voči ktorej je nárok uplatnený.

13. Základnou povinnosťou súdu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

14. Táto povinnosť súdu vyplývala do 30. júna 2016 z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazoval, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 prvej vety OSP, podľa ktorej len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá. V súčasnosti od 1. júla 2016 tieto povinnosti vychádzajú zo zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“), najmä z čl. 17 CSP, podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prietahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb.

15. Judikatúra ústavného súdu sa ustálila i v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu, a to najmä podľa týchto troch základných kritérií: právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd

rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu (napr. I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií postupoval aj v danom prípade.

16. Predmetom konania pred okresným súdom (po zmene petitu, pozn.) je rozhodovanie o žalobe sťažovateľa (sudcu všeobecného súdu), ktorou sa proti Slovenskej republike – Ministerstvu spravodlivosti Slovenskej republiky domáha určenia, že jeho odmeňovanie je v rozpore so zásadou rovnakého zaobchádzania (tzv. antidiskriminačná žaloba) a v súvislosti s tým sa domáha zaplatenia peňažnej náhrady vo výške 46 776,60 €. Podľa názoru ústavného súdu ide o vec, ktorá v čase podania žaloby netvorila (a ani v súčasnosti netvorí) štandardnú súčasť rozhodovacej činnosti všeobecných súdov a aj s prihliadnutím na túto skutočnosť ju možno hodnotiť ako právne zložitú. Uvedené konštatovala vo svojom vyjadrení aj predsedníčka okresného súdu. Pokiaľ ide o faktickú zložitost' veci, táto sa v doterajšom priebehu konania nepreukázala, pretože okresný súd dosiaľ riešil len otázky procesného charakteru a nevykonával žiadne procesné úkony vo veci samej. Podľa názoru ústavného súdu však nemožno hovoriť o takej zložitosti veci, ktorou by bolo možné odôvodniť doterajší neprimerane dlhý čas konania okresného súdu, t. j. obdobie takmer 7 rokov bez právoplatného rozhodnutia vo veci samej a dokonca bez jediného pojednávania.

17. Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval existenciu zbytočných priet'ahov v napadnutom konaní, bolo správanie sťažovateľa ako strany sporu v procesnom postavení žalobcu. Ústavný súd zastáva názor, že správanie sťažovateľa v napadnutom konaní malo čiastočný vplyv na doterajšiu dĺžku konania.

Sťažovateľ procesnými úkonmi reagoval až na výzvy okresného súdu (napr. zaplatenie súdneho poplatku) a sám v konaní navrhol zmenu petitu žaloby (podaním doručeným okresnému súdu 22. apríla 2013, pozn.). Okrem toho žiadal o vrátenie časti zaplateného súdneho poplatku, čomu okresný súd nevyhovel. Sťažovateľ podal proti tomuto rozhodnutiu odvolanie, o ktorom rozhodol Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský

súd“) uznesením č. k. 14 C 493/2015-76 zo 14. októbra 2015 tak, že uznesenie okresného súdu potvrdil. Z predloženého spisu okresného súdu tiež vyplýva, že sťažovateľ nereagoval na výzvu okresného súdu (uznesenie č. k. 18 C 51/2010-85 z 20. júla 2016, ktorým bol vyzvaný na odstránenie nedostatkov petitu jeho žaloby), a napriek jej riadnemu doručeniu (29. júla 2016), ostal v konaní nečinný a nedostatky návrhu v zmysle odôvodnenia uznesenia neodstránil, v dôsledku čoho došlo uznesením č. k. 18 C 51/2010-87 z 2. novembra 2016 k odmietnutiu časti jeho podania (v časti, v ktorej sa sťažovateľ domáhal uloženia povinnosti žalovanému upustiť od odmeňovania sťažovateľa v rozpore so zásadou rovnakého zaobchádzania, pozn.).

Uvedené procesné aktivity sťažovateľa síce predĺžili celkovú dobu súdneho konania, ústavný súd však v tejto súvislosti poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej v dôsledku uplatnenia procesných práv účastníkom konania oprávnená osoba zodpovednosť za predĺženie konania neznáša, nemožno ju ale v takomto prípade pripísať ani na vrub štátnemu orgánu konajúcemu vo veci (m. m. III. ÚS 242/03, IV. ÚS 218/04, III. ÚS 132/2012).

18. Predsedníčka okresného súdu vo vyjadrení k sťažnosti poukázala na to, že sťažovateľ „sa v namietanom konaní nesprával vždy aktívne, keď počas nečinnosti súdu (v období od 24.05.2010 do 29.0.2011) neprejavil nespokojnosť a nestážoval sa na túto nečinnosť u predsedu Okresného súdu“. Vo vzťahu k označenému obdobiu možno prisvedčiť tvrdeniu okresného súdu, následne však sťažovateľ vyvíjal aktivitu, pokiaľ ide o urýchlenie postupu okresného súdu, a to sťažnosťou adresovanou predsedníčke okresného súdu (4. novembra 2013), ako aj ústavnou sťažnosťou (19. mája 2014).

19. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v namietanom konaní. Lustráciou spisového materiálu ústavný súd zistil, že namietané konanie trvá takmer sedem rokov, pričom okresný súd v doterajšom priebehu konania nenariadil v konaní ani jedno pojednávanie, čo je vzhľadom na samotnú dĺžku súdneho konania zo strany okresného súdu ničím neospravedliteľným neefektívnym konaním.

20. V postupe okresného súdu zistil ústavný súd viacero období nečinnosti. Žaloba sťažovateľa bola okresnému súdu doručená 24. mája 2010, pričom až 29. júla 2011 (14 mesiacov) bol sťažovateľ vyzvaný okresným súdom na zaplatenie súdneho poplatku. Ako ústavný súd v rozhodnutí o prvej ústavnej sťažnosti sťažovateľa (uznesenie z 21. októbra 2014) konštatoval, v období od podania žaloby do podania sťažnosti predsedníčke okresného súdu (4. novembra 2013) *„sa namietané konanie skutočne vyznačovalo prietahmi, tak ako to tvrdil sťažovateľ, a potvrdila to i predsedníčka okresného súdu v liste sp. zn. Spr. 2295/2013 z 15. novembra 2013. Po podaní sťažnosti na prietahy v konaní predsedníčka okresného súdu prijala opatrenia spočívajúce vo vykonaní úkonov súvisiacich s rekonštrukciou spisu, ktorý sa následne našiel, a vo vylúčení sudkyne konajúcej vo veci sťažovateľa a v pridelení spisu novej zákonnej sudkyňi.“*

21. Ďalšie obdobia nečinnosti, ktoré prispeli k predĺženiu konania (po rozhodnutí ústavného súdu o prvej ústavnej sťažnosti sťažovateľa, pozn.), je možné identifikovať v čase od 15. júna 2015, keď sťažovateľ doručil súdu odvolanie proti uzneseniu okresného súdu, ktorým zamietol jeho návrh na vrátenie preplatku súdneho poplatku, do 1. októbra 2015, keď bol spis predložený krajskému súdu na účely rozhodnutia o podanom opravnom prostriedku (viac ako 3 mesiace), a v čase od 4. decembra 2015, keď súd doručoval stranám sporu rozhodnutie krajského súdu, do 11. apríla 2016, keď bol sťažovateľ vyzvaný na zaplatenie súdneho poplatku (viac ako 4 mesiace). Celková doba ďalšej nečinnosti okresného súdu predstavuje takmer 8 mesiacov.

22. Z uvedených skutočností ústavnému súdu vyplýva, že po jeho rozhodnutí o prvej ústavnej sťažnosti sťažovateľa okresný súd síce priebežne konal (s výnimkou už vymedzenej krátkodobej nečinnosti), avšak jeho konaniu chýbala efektívnosť. Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy môže dôjsť nielen neodôvodnenou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou, resp. nesústredenou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty účastníkov konania v primeranom čase (m. m. napr. II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08). O neefektívnosti a nesústredenej činnosti okresného súdu v posudzovanom konaní svedčí najmä fakt, že okresný súd vo veci dosiaľ

nenariadil ani jeden termín pojednávania i napriek skutočnosti, že v konaní vykonával procesné úkony v rámci prípravy pojednávania. Uvedená nečinnosť, resp. neefektívna činnosť okresného súdu nie je ospravedliteľná, pretože súd nevykonával vo veci úkony, ktoré mali smerovať k odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľ počas súdneho konania nachádzal, čo je základným účelom práva zaručeného v citovanom článku ústavy (pozri napr. I. ÚS 41/02). Okrem toho k neprimeranej dĺžke súdneho konania prispel podľa názoru ústavného súdu do značnej miery i samotný fakt, že v predmetnom konaní došlo v priebehu 7 rokov k niekoľkonásobnej zmene zákonného sudcu.

23. V súvislosti s argumentáciou zákonnej sudkyne [REDAKOVANÉ] predostretou v jej vyjadrení zo 16. marca 2017, ktorá priet'ahy v konaní odôvodnila i veľkým počtom vecí v oddelení, ktoré nie je možné vybavovať bezodkladne, ústavný súd zdôrazňuje, že doterajšia judikatúra ústavného súdu v tomto smere formulovala stanovisko, podľa ktorého nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť konanie, ako aj skutočnosť, že Slovenská republika nevie alebo nemôže v čase konania zabezpečiť primeraný počet sudcov alebo ďalších pracovníkov na súde, ktorý oprávnený subjekt požiadal o odstránenie svojej právnej neistoty, nemôžu byť dôvodom na zmarenie uplatnenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov a v konečnom dôsledku nezbavujú štát zodpovednosti za pomalé konanie spôsobujúce zbytočné priet'ahy v súdnom konaní (I. ÚS 35/03, II. ÚS 52/99). Argumenty okresného súdu súvisiace s nadmerným množstvom vecí a nedostatočným personálnym obsadením okresného súdu preto nemôžu byť pripočítané na ťarchu účastníka konania a nemajú povahu okolností, ktoré by vylučovali zodpovednosť súdu, ktorý je príslušný na rozhodnutie vo veci.

24. Na základe vyhodnotenia uvedených kritérií dospel ústavný súd k záveru, že so zreteľom na doterajší priebeh napadnutého konania (takmer 7 rokov), v ktorom dosiaľ nebolo právoplatne rozhodnuté vo veci samej, došlo v konaní okresného súdu v dôsledku jeho nečinnosti, resp. neefektívnej a nekoncentrovanej činnosti k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako i práva na prejednanie jeho veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

III.

25. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy druhej vety ak porušenie práv alebo slobôd podľa čl. 127 ods. 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

26. Vychádzajúc z toho, že ústavný súd konštatoval porušenie základného práva sťažovateľa zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy a jeho práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj zo skutočnosti, že posudzované konanie nebolo v čase rozhodovania ústavného súdu právoplatne skončené, bolo potrebné prikázať okresnému súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 51/2010 konať bez zbytočných prietáhov (bod 2 výroku nálezu).

27. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

28. Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadost'učinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadost'učinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

29. Sťažovateľ žiadal o priznanie finančného zadost'učinenia vo výške 3 000 € dôvodiac *„pretrvávajúcim pocitom neistoty, pocitmi márnosti a nespravodlivosti, ktoré vyplývajú z nečinnosti odporcu... Podľa názoru sťažovateľa príliš pomalá spravodlivosť stráca kredibilitu v očiach verejnosti a účastník konania je príliš dlho vystavený neistote o výsledku procesu, úzkosti a stresu s tým spojeným. Sťažovateľ prežíva psychickú traumú spôsobenú bezdôvodnou a dlhšiu dobu trvajúcou právnou neistotou o výsledok súdneho sporu. Traumu mu spôsobuje neriešenie jeho diskriminačného postavenia všeobecným*

súdom, ktoré bude mať odozvu aj v jeho sociálnom postavení z hľadiska materiálneho zabezpečenie po ukončení funkcie sudcu.“.

30. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04). Podľa názoru ústavného súdu v tomto prípade prichádzalo do úvahy priznanie finančného zadosťučinenia. Pri určení finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

31. Pri ustálení sumy finančného zadosťučinenia ústavný súd prihliadal na doterajšiu dĺžku napadnutého konania (takmer 7 rokov), v rámci neho na celkové obdobie nečinnosti okresného súdu (1 rok a 10 mesiacov) i na správanie sťažovateľa počas namietaného konania. Osobitne prihliadol na to, že ani po rozhodnutí o prvej ústavnej sťažnosti sťažovateľa nepostupoval okresný súd vo veci efektívne, o čom svedčí fakt, že dosiaľ sa vo veci neuskutočnilo ani jedno pojednávanie. S ohľadom na uvedené považoval ústavný súd za primerané priznať sťažovateľovi finančné zadosťučinenie v sume 700 € podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde (bod 3 výroku nálezu).

32. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy. Právna zástupkyňa sťažovateľa vyčíslila trovy konania sumou 312,34 € za dva úkony právnej služby.

33. Ústavný súd pri rozhodovaní o priznaní trov konania zistil, že uplatnená suma za dva úkony (prevzatie a prípravu zastupovania a podanie ústavnej sťažnosti) je vyčíslená v súlade s vyhláškou Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov, preto boli trovy právneho zastúpenia priznané v požadovanej sume 2 x 147,33 €,

k tomu 2 x režijný paušál 8,84 €, t. j. odmena advokáta za poskytnuté právne služby predstavuje celkovú sumu 312,34 € (bod 4 výroku nálezu).

34. Náhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 CSP).

35. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. mája 2017